

Regelink
Ecologie & Landschap

Voortoets en Effecttoets

Parkeerplaats Natuurmonumenten

In het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 en het Natuurnetwerk Nederland

DEFINITIEF

Colofon

Tekst, foto's en samenstelling	A. Clements
Stikstofberekening	A. Fopma (Fopma NatuurAdvies)
In opdracht van	Natuurmonumenten Regio Zuid-Holland en Zeeland
Naam opdrachtgever	S. Soede
Rapportnummer	RA15350-02
Status rapport	Concept
Datum oplevering rapport	13 oktober 2015
Aantal pagina's	43
Collegiale toets	M.W. van den Hoorn
Wijze van citeren	Clements, A., 2015. Voortoets en Effecttoets Parkeerplaats Natuurmonumenten. In het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 en het Natuurnetwerk Nederland. Rapport RA15350-02, Regelink Ecologie & Landschap, Mheer.

Regelink
Ecologie & Landschap

Regelink Ecologie & Landschap

Papenweg 5
6261 NE Mheer
085-7737676
info@regelink.net
www.regelink.net

Lid Netwerk Groene Bureaus

Inhoudsopgave

1. Inleiding	7
1.1 Aanleiding	7
1.2 Doel	7
1.3 Leeswijzer	7
2. Wet- en regelgeving	9
2.1 Natuurbeschermingswet 1998	9
2.2 Natuurnetwerk Nederland	11
3. Werkwijze	13
4. Omschrijving plangebied	15
4.1 Aanwezige ecotopen	15
4.2 Afstand tot beschermde gebieden	15
5. Natura 2000-gebied Nieuwkoopse Plassen & De Haeck	17
5.1 Algemeen	17
5.2 Kernopgaven	17
5.3 Instandhoudingsdoelstellingen	18
5.4 Verspreiding van habitattypen in en rondom De Haeck	20
5.5 Belang van De Haeck voor habitatsoorten	20
5.6 Belang van De Haeck voor broedvogels	21
5.7 Belang van De Haeck voor niet-broedvogels	22
6. Afwegingskader Natuurnetwerk Nederland provincie Zuid-Holland	23
6.1 Effecten op Natuurnetwerk Nederland	23
6.2 Kernopgaven, instandhoudingsdoelstellingen, natuurbeheeractiviteiten en natuurbeheertypen	24
7. Ingreep en mogelijke verstoringstypen	27
7.1 Aard van de ingreep	27
7.2 Typen verstoring	28
8. Effectenanalyse Natuurbeschermingswet 1998	31
8.1 Habitattypen	31
8.2 Habitatsoorten	32

8.3	Broedvogels	32
8.4	Niet-broedvogels	32
9.	Toetsingskader Natuurnetwerk Nederland	33
9.1	Kernopgaven en instandhoudingsdoelstellingen	33
9.2	Natuurbeheeractiviteit	33
9.3	Natuurbeheertypen	33
9.4	Effect	34
10.	Conclusies en aanbevelingen	35
10.1	Natuurbeschermingswet 1998	35
10.2	Natuurnetwerk Nederland	35
10.3	Samenvatting	35
11.	Bronnen	37
11.1	Literatuur	37
11.2	Websites	37
Bijlage 1.	Natura 2000-gebied Nieuwkoopse Plassen & De Haeck	39
Bijlage stikstofberekening als los pdf-document bijgevoegd		

1. Inleiding

1.1 Aanleiding

Natuurmonumenten is van plan om de Parkeerplaats naast het kantoor aan de Hollandsekade in Woerdense Verlaat te verplaatsen.

Omdat het plangebied volledig in het Natura 2000-gebied Nieuwkoopse Plassen & De Haeck en in het Natuurnetwerk Nederland (NNN, voormalige EHS) ligt, is het noodzakelijk om in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 een Voortoets uit te voeren en het toetsingskader van het NNN te doorlopen.

1.2 Doel

Door middel van deze rapportage worden de volgende vragen beantwoord:

- Welke negatieve effecten kunnen de aanwezige kwalificerende habitattypen en habitatsoorten en broedvogelsoorten en niet-broedvogelsoorten, waarvoor het Natura 2000-gebied Nieuwkoopse Plassen & De Haeck aangewezen is, ondervinden ten gevolge van de ingreep?
- Is een vervolgonderzoek in de vorm van een Verslechtings- en Verstoringstoets of een Passende Beoordeling, beide gevolgd door een vergunningprocedure, noodzakelijk om negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van Natura 2000-gebied Nieuwkoopse Plassen & De Haeck te voorkomen?
- Is er sprake van significant negatieve effecten op de wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN?
- Is een vervolgstap in de vorm van het opstellen van een compensatieplan noodzakelijk om nadelige gevolgen voor de wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN te voorkomen?

1.3 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt de relevante wet- en regelgeving toegelicht en in hoofdstuk 3 worden werkwijze en inspanning beschreven. Een omschrijving van het plangebied volgt in hoofdstuk 4. In hoofdstuk 5 worden de resultaten van het literatuuronderzoek betreffende Natura 2000-gebied Nieuwkoopse Plassen & De Haeck besproken. Het afwegingskader voor het Natuurnetwerk Nederland wordt in hoofdstuk 6 behandeld. In hoofdstuk 7 worden de ingrepen in het plangebied beschreven. De mogelijke effecten van de ingreep gerelateerd aan de Natuurbeschermingswet 1998 worden omschreven in hoofdstuk 8. Hoofdstuk 9 behandelt het afwegingskader Natuurnetwerk Nederland. In hoofdstuk 10 zijn de conclusies en aanbevelingen opgenomen. Tevens is een korte bronnenlijst opgenomen (hoofdstuk 11).

2. Wet- en regelgeving

2.1 Natuurbeschermingswet 1998

2.1.1 Algemeen

Natura 2000 is een Europees netwerk van beschermde natuurgebieden op het grondgebied van de lidstaten van de Europese Unie. Het Natura 2000-netwerk omvat alle gebieden die door de lidstaten zijn aangewezen op grond van de Vogelrichtlijn van 1979 en de Habitatrichtlijn van 1992.

In de Vogelrichtlijn is een lijst opgenomen van 187 in Europa voorkomende vogelsoorten die speciale bescherming behoeven. Dit betreffen zeldzame en schaarse vogelsoorten, de zogenaamde Bijlage 1-soorten (artikel 4.1 Vogelrichtlijn). Daarnaast verplicht de Vogelrichtlijn tot bescherming van trekvogels (artikel 4.2 Vogelrichtlijn), maar deze worden niet bij naam in de richtlijn genoemd. Voor in een land voorkomende Bijlage 1-soorten en voor door de lidstaat zelf te selecteren trekvogels dient iedere lidstaat in zijn eigen land speciale beschermingszones (beschermde gebieden) aan te wijzen. In Nederland gaat het in totaal om 97 verschillende vogelsoorten waarvoor beschermde gebieden zijn aangewezen.

In de Habitatrichtlijn staat de bescherming van natuurlijke en half-natuurlijke habitattypen en planten en dieren centraal. In de bijlagen van de Habitatrichtlijn worden 500 plantensoorten, 200 diersoorten (geen vogels omdat die al onder de Vogelrichtlijn vallen) en 198 habitattypen genoemd die in Europa voorkomen en speciale bescherming behoeven. Voor de daarvan in een lidstaat voorkomende soorten en habitattypen dient iedere lidstaat beschermde gebieden aan te wijzen. Iedere lidstaat neemt vervolgens zelf maatregelen om deze gebieden en soorten in stand te houden en te beschermen.

In Nederland worden de Natura 2000-gebieden beschermd volgens de Natuurbeschermingswet 1998. Ingrepen binnen of buiten een Natura 2000-gebied die een negatief effect hebben op de soorten zelf, of op de leefgebieden van deze soorten of de habitattypen waarvoor dat gebied is aangewezen, zijn verboden.

Voor elk Natura 2000-gebied in Nederland zijn door Nederland zowel kernopgaven (op gebiedsniveau) als instandhoudingsdoelstellingen (op soort- en habitatniveau) opgesteld.

Bij de selectie van gebieden is onder andere rekening gehouden met een goede geografische spreiding binnen de landschappen en over Nederland als geheel.

2.1.2 Algemene doelen

Voor Natura 2000-gebieden gelden de volgende algemene doelen:

Behoud en, indien van toepassing, herstel van:

1. de bijdrage van het Natura 2000-gebied aan de ecologische samenhang van Natura 2000 zowel binnen Nederland als binnen de Europese Unie;

2. de bijdrage van het Natura 2000-gebied aan de biologische diversiteit en aan de gunstige staat van instandhouding van natuurlijke habitats en soorten binnen de Europese Unie die zijn opgenomen in bijlage I of bijlage II van de Habitatrichtlijn. Dit houdt de benodigde bijdrage in van het gebied, aan het streven naar een gunstige staat van instandhouding voor de habitattypen op landelijk niveau, en voor de soorten waarvoor het gebied is aangewezen;
3. de natuurlijke kenmerken van het Natura 2000-gebied, inclusief de samenhang van de structuur en functies van de habitattypen en van de soorten waarvoor het gebied is aangewezen;
4. de op het gebied van toepassing zijnde ecologische vereisten van de habitattypen en soorten waarvoor het gebied is aangewezen.

2.1.3 Kernopgaven

Met de kernopgaven wordt aangegeven wat de belangrijkste verbeteropgaven en mogelijke oplossingsrichtingen zijn om de natuurlijke waarden, waarvoor een Natura 2000-gebied is aangewezen, te behouden en te beschermen. Aan elk Natura 2000-gebied zijn in principe vier kernopgaven toegedeeld, aan grotere of meer gevarieerde gebieden soms meer. In totaal zijn 97 kernopgaven toebedeeld aan de in ons land aanwezige Natura 2000-gebieden.

2.1.4 Instandhoudingsdoelstellingen

De instandhoudingsdoelstellingen verwoorden de doelen die in een Natura 2000-gebied voor de daarin voorkomende soorten en habitattypen zijn gesteld om deze in stand te houden of te verbeteren. Voor broedvogels is ook de (gewenste) draagkracht van het gebied in termen van het (gewenste) aantal broedparen aangegeven en voor trekvogels de draagkracht in termen van het (gewenste) aantal individuen. De instandhoudingsdoelstellingen kunnen worden gezien als een praktische uitwerking van de kernopgaven.

2.1.5 Beschermd Natuurmonumenten

Vaak overlappen Natura 2000-gebieden met Beschermd Natuurmonumenten. Wanneer een Natura 2000-gebied definitief is aangewezen vervalt de status van Beschermd Natuurmonument. De waarden waarvoor het Beschermd Natuurmonument is aangewezen blijven, voor zover deze niet conflicteren met de kernopgaven en instandhoudingsdoelstellingen, wel gelden voor het deel van het Natura 2000-gebied dat voorheen de status van Beschermd Natuurmonument had.

2.1.6 Toetsingskader

Nieuwe ingrepen in een Natura 2000-gebied die niet bij het bestaande gebruik in het voor het Natura 2000-gebied geldende beheerplan zijn opgenomen (of uitbreidingen van bestaand gebruik) zijn vergunningsplichtig in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998. Geplande ingrepen worden in een zogenaamde Voortoets getoetst op hun effect op de kernopgaven en instandhoudingsdoelstellingen voor het desbetreffende Natura 2000-gebied. Gebruikers of beheerders van het gebied moeten aantonen dat hun activiteiten of plannen geen significante effecten hebben op beschermde habitattypen en soorten.

Als in de Voortoets negatieve effecten niet op voorhand kunnen worden uitgesloten, zal afhankelijk van het verwachte effect (al dan niet mogelijk significant) de Verslechterings- en Verstoringstoets of de Passende Beoordeling doorlopen moeten worden. Hierna kan van vier situaties sprake zijn:

- Er wordt aangetoond dat er geen effect optreedt. De vergunning kan worden verleend.
- Er is sprake van een negatief maar niet significant effect. Er moet een vergunning aangevraagd worden. Deze vergunning wordt verleend al naar gelang de inhoud van de Verstoring- en Verslechteringsstoets en de mogelijkheden tot mitigerende maatregelen.
- Er is sprake van een mogelijk significant negatief effect. Er moet een Passende Beoordeling doorlopen worden en getoetst worden aan de ADC-criteria: Alternatieven, Dwingende reden, Compensatie. Wanneer na het nemen van mitigerende maatregelen de effecten niet meer significant negatief zijn, kan een vergunning worden verleend.
- Er is sprake van een mogelijk significant negatief effect. Er moet een Passende Beoordeling doorlopen worden en getoetst worden aan de ADC-criteria: Alternatieven, Dwingende reden, Compensatie. Wanneer na het nemen van mitigerende maatregelen de effecten significant negatief blijven, kan geen vergunning worden verleend.

In het kader van de vergunningverlening is het van belang om een verschil te maken tussen een project of een 'overige handeling', waarbij een project wordt gedefinieerd als een "fysieke ingreep in natuurlijk milieu of landschap, zoals de uitvoering van bouwwerken of de totstandbrenging van andere installaties of werken". Zowel projecten als overige handelingen zijn op grond van artikel 19e van de Natuurbeschermingswet vergunningsplichtig.

De gronden waarop een vergunning kan worden verleend verschilt voor een project of een overige handeling. Voor een project gelden de artikelen 19f tot en met 19h van de Natuurbeschermingswet 1998. In deze artikelen staat de verplichting tot het opstellen van een Passende Beoordeling en het toetsingskader voor de vergunningverlening. Deze artikelen gelden niet voor overige handelingen. Bevoegd Gezag heeft voor overige handelingen dus meer vrijheid voor het maken van een eigen afweging.

2.2 Natuurnetwerk Nederland

2.2.1 Algemeen

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN, voorheen Ecologische Hoofdstructuur (EHS)) bestaat uit planologisch beschermde gebieden die zijn aangewezen om ecologische verbindingen te realiseren tussen belangrijke natuurgebieden. Deze natuurgebieden en de verbindingen daartussen vormen samen een ecologisch netwerk. De wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN mogen niet door een ingreep worden aangetast. Alle (mogelijke) effecten van een voorgenomen ingreep moeten daarop dan ook worden getoetst.

2.2.2 Ingrepen binnen Natuurnetwerk Nederland

Middels een effecttoets dient een ruimtelijke ontwikkeling binnen het NNN onderzocht te worden op de effecten die de ingreep heeft op de wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN. Met de resultaten van het onderzoek wordt een analyse gemaakt van de invloed die de ruimtelijke ingreep mogelijk kan hebben op het NNN. Voor ingrepen binnen het NNN geldt het 'nee, tenzij'-principe. Gemeentelijke bestemmingsplannen moeten passen binnen het provinciaal beleid. Voor het NNN betekent dit dat nieuwe projecten worden getoetst volgens het 'nee, tenzij'-regime.

Een project dat de natuur significant (te veel) aantast, mag niet worden toegestaan in het bestemmingsplan (nee), tenzij:

- het een groot openbaar belang dient;
- er geen alternatieven zijn buiten de betreffende natuur.

Voor ingrepen die aantoonbaar aan de criteria voldoen, geldt het vereiste dat de nadelige gevolgen worden gemitigeerd en resterende schade wordt gecompenseerd.

Voor meer informatie over het NNN en het toetsingskader wordt verwezen naar de website van de Rijksoverheid (<http://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/natuur-en-biodiversiteit/natuurnetwerk-nederland>).

2.2.3 Ecologische Hoofdstructuur provincie Zuid-Holland

De provincie Zuid-Holland, waarbinnen het plangebied valt, geeft invulling aan de Ecologische Hoofdstructuur (EHS; in het verdere rapport wordt gesproken over Natuurnetwerk Nederland (NNN)) en is daartoe het Bevoegd Gezag. In de provincie Zuid-Holland vormt het sturen op ruimtelijke kwaliteit een rode draad in het beleid. Deze rode draad is van grote invloed op de keuzes die in de groene ruimte worden gemaakt. Het plangebied ligt in het NNN en in wat de provincie categoriseert als een 'gebied met bijzondere kwaliteit'. Ruimtelijke ontwikkelingen zijn mogelijk in dit gebied, voor zover deze bijdragen aan de kwaliteit van het gebied.

Met betrekking tot het NNN zijn de opgestelde documenten Visie ruimte en mobiliteit (2014), Beleidsregel Compensatie (2013) en Beheerplan Natura 2000-gebied (2015) van de Provincie Zuid-Holland van toepassing.

3. Werkwijze

De volgende methoden zijn bij het onderzoek gebruikt:

1. Op 1 juli 2015 werd plangebied Hollandseveld te Woerdense Verlaat door P.T. Twisk bezocht. Hierbij werden de in het plangebied aanwezige ruimtelijke structuren en ecotopen geïnterpreteerd.
2. De begrenzing van Natura 2000-gebied Nieuwkoopse Plassen & De Haeck werd opgezocht op de site:
<http://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/googlemapsgebied.aspx?id=n2k103&groep=1>
(kaart 2015).
3. De instandhoudingsdoelstellingen van Natura 2000-gebied Nieuwkoopse Plassen & De Haeck werden opgezocht op de site:
<http://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/gebiedendatabase.aspx?subj=n2k&groep=7&id=n2k103&topic=introductie>
4. De mogelijke effecten van de ingreep werden bepaald; ten aanzien van stikstofdepositie werd met behulp van Aeries een stikstofberekening uitgevoerd.
5. De effecten van de ingreep werden getoetst aan de instandhoudingsdoelstellingen voor Natura 2000-gebied Nieuwkoopse Plassen & De Haeck. Hierbij werd gebruikgemaakt van de effectenindicator die voor dit gebied is opgesteld.
6. Het afwegingskader van het NNN van de provincie Zuid-Holland is doorlopen, waarbij gekeken is naar de mogelijke effecten die de ingreep heeft op de wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN.
7. Er is uitgezocht of in het kader van de onderzochte wet- en regelgeving nog nadere stappen nodig zijn.

4. Omschrijving plangebied

Het plangebied is gelegen aan de Hollandsekade in Woerdense Verlaat, in de provincie Zuid-Holland. In Figuur 1 is de begrenzing van het plangebied weergegeven. Het plangebied wordt aan de zuidzijde begrensd door de Bosweg, aan de westzijde door de Hollandsekade, aan de noordzijde door weiland en aan de oostzijde door verruigd vochtig grasland. Het plangebied ligt geheel binnen de grenzen van Natura 2000-gebied Nieuwkoopse Plassen & De Haack en het NNN.

Figuur 1. Ligging van het plangebied, met de begrenzing van de huidige parkeerplaats aangegeven met een blauwe lijn en van de nieuwe parkeerplaats met een rode lijn. Het Natura 2000-gebied Nieuwkoopse Plassen & De Haack in groen weergegeven. NNN heeft in deze Figuur dezelfde begrenzing als N2000. © Dienst voor het kadaster en de openbare registers, Apeldoorn, 2015.

4.1 Aanwezige ecotopen

Binnen het plangebied zijn de volgende ecotopen aanwezig (zie ook Bijlage 1):

- parkeerplaats met halfverharding;
- nat, intensief beheer grasland;
- dunne fruitbomen (diameter borsthoogte < 25 cm).

Het plangebied is in gebruik als kampeerplaats en recreatieweide.

4.2 Afstand tot beschermde gebieden

De locatie van de huidige parkeerplaats valt ten dele binnen het Natura 2000-gebied Nieuwkoopse Plassen & De Haack. Het terrein waar de nieuwe parkeerplaats moet komen ligt geheel binnen dit Natura 2000-gebied. Zie Figuur 1.

Het plangebied maakt deel uit van het NNN.

5. Natura 2000-gebied Nieuwkoopse Plassen & De Haeck

5.1 Algemeen

Het gebied Nieuwkoopse Plassen & De Haeck is een restant van het voormalige Hollandse kustvlakteveen. Het is een laagveenverlandingsgebied waarin, naast veenplassen met bijzondere watervegetaties, een groot gebied van overgangsveen en moerasheide is gevormd. Het is tevens het meest westelijk gelegen verlandingsgebied waarin nog lokaal goed ontwikkelde vegetaties van basenrijk overgangsveen te vinden zijn. Het is een belangrijk broedgebied voor broedvogels van rietmoerassen (zoals roerdomp, purperreiger, snor en rietzanger). Ook is het van belang als broedgebied voor enkele andere moeras- en watervogels (zwartkopmeeuw, zwarte stern). Voor de zwartkopmeeuw is het de grootste broedkolonie buiten de Delta (Synbiosys, 2015).

Natura 2000-gebied Nieuwkoopse Plassen & De Haeck is opgedeeld in de volgende deelgebieden: De Haeck, Meijegraslanden, Plassen- en moerasgebied, Schraallanden langs de Meije en De Haeck (Beheerplan Natura 2000-gebied, 2015). Het plangebied 'Parkeerplaats Hollandsekade' is gelegen in het deelgebied De Haeck.

5.2 Kernopgaven

Hieronder staan de kernopgaven voor het Natura 2000-gebied Nieuwkoopse Plassen & De Haeck, voor de aanwezige habitattypen, habitatsoorten, broedvogelsoorten en niet-broedvogelsoorten.

Kranswierwateren, meren met krabbenscheer en fonteinkruiden, gestreepte waterroofkever, bittervoorn, kleine modderkruiper, platte schijfhoren en zwarte stern (4.08)

Nastreven van een meer evenwichtig systeem (waterkwaliteit, waterkwantiteit en hydromorfologie): waterplantengemeenschap (voor kwanswierwateren H3140 en meren met krabbenscheer en fonteinkruiden H3150), zwarte stern A197, platte schijfhoren H101X en vissen zoals o.a. bittervoorn H1134, grote modderkruiper H1145, kleine modderkruiper H1149 en insecten, zoals gevlekte witsnuitlibel H1042 en gestreepte waterroofkever H1082.

Vochtige heiden (laagveengebied), blauwgraslanden, overgangs- en trilvenen (trilvenen), overgangs- en trilvenen (veenmosrietlanden), galigaanmoerassen, hoogveenbossen en groenknolorchis (4.09)

Alle successiestadia van laagveenverlanding in ruimte en tijd vertegenwoordigen: overgangs- en trilvenen (trilvenen en veenmosrietlanden) H7140_A en H7140_B met onder meer grote vuurvliinder H1060, groenknolorchis H1903 en vochtige heiden (laagveengebied) H4010_B, blauwgraslanden H6410, galigaanmoerassen *H7210 en hoogveenbossen H91D0, in samenstelling met gemeenschappen van open water.

Noordse woelmuis, roerdomp, purperreiger en snor (4.12)

Herstel van grote oppervlakten/brede zones overjarig riet, inclusief waterriet, door herstel van natuurlijke peildynamiek en tegengaan verdroging voor rietmoerasvogels, zoals roerdomp A021, purperreiger A029, snor A292, grote karekiet A298 en voor de noordse woelmuis *H1340.

Blauwgraslanden (4.15)

Herstel inundatie, behoud en nieuwvorming blauwgraslanden H6410, glanshaver- en vossenstaarthooilanden (grote vossenstaart) H6510_B, met name kievitsbloemhooilanden, mede als leefgebied van de kemphaan A151 en watersnip A153.

Toelichting

Kernopgaven worden per Natura 2000-landschap in het algemeen opgesteld.

- *De in lichtgrijs weergegeven soorten en habitattypen zijn niet van toepassing op het onderhavige Natura 2000-gebied.*
- *De genoemde nummers zijn de in het Natura 2000- beleid gehanteerde codes voor de desbetreffende soorten en habitattypen.*
- *Een sterretje betekent dat het hier om een prioritair habitatype gaat. (Synbiosys, 2015)*

5.3 Instandhoudingsdoelstellingen

In tabel 1 zijn de instandhoudingsdoelstellingen voor Natura 2000-gebied Nieuwkoopse Plassen & De Haack weergegeven.

Tabel 1. De instandhoudingsdoelstellingen voor Natura 2000-gebied Nieuwkoopse Plassen & De Haeck.

		SVI landelijk	Doelstelling oppervlakte	Doelstelling kwaliteit	Doelstelling populatie	Draagkracht aantal vogels	Draagkracht aantal paren
Habitattypen							
H3140	Kranswierwateren	--	>	>			
H3150	Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden	-	>	>			
H4010B	Vochtige heiden (laagveengebied)	-	>	>			
H6410	Blauwgraslanden	--	>	>			
H6430A	Ruigten en zomen (moerasspirea)	+	=	=			
H7140A	Overgangs- en trilvenen (trilvenen)	--	>	>			
H7140B	Overgangs- en trilvenen (veenmosrietlanden)	-	>	>			
H7210	*Galigaanmoerassen	-	=	=			
H91D0	*Hoogveenbossen	-	=	=			
Habitatsoorten							
H1016	Zeggekorfslak	-	=	=	=		
H1082	Gestreepte waterroofkever	--	>	>	>		
H1134	Bittervoorn	-	=	=	=		
H1149	Kleine modderkruiper	+	=	=	=		
H1318	Meervleermuis	-	=	=	=		
H1340	*Noordse woelmuis	--	=	=	=		
H1903	Groenknolorchis	--	=	=	=		
H4056	Platte schijfhoren	-	=	=	=		
Broedvogels							
A021	Roerdomp	--	>	>			6
A029	Purperreiger	--	=	=			120
A176	Zwartkopmeeuw	+	=	=			9
A197	Zwarte stern	--	>	>			115
A292	Snor	--	=	=			25
A295	Rietzanger	-	=	=			680
Niet-broedvogels							
A027	Grote zilverreiger	+	=	=		60	
A041	Kolgans	+	=	=		3000	
A050	Smient	+	=	=		3500	
A051	Krakeend	+	=	=		90	

Legenda

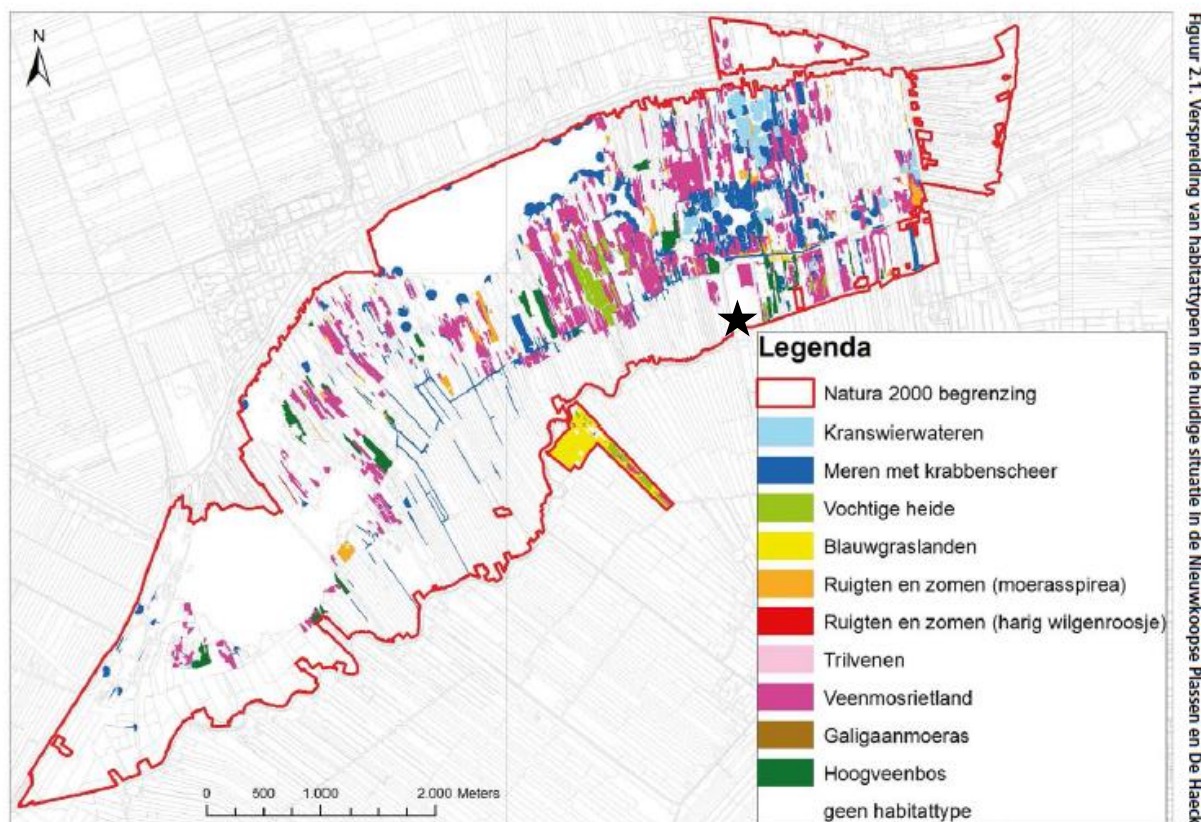
SVI landelijk	Landelijke Staat van Instandhouding (-- zeer ongunstig; - matig ongunstig, + gunstig)
=	Behoudsdoelstelling
>	Verbeter- of uitbreidingsdoelstelling
=(<)	Ontwerp-aanwijzingsbesluit heeft 'ten gunste van'-formulering
*	Prioritair habitatype

5.4 Verspreiding van habitattypen in en rondom De Haeck

In de nabijheid van het plangebied liggen de volgende habitattypen (Figuur 2):

- H3150baz Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden, buiten afgesloten zeearmen,
- H7140 Overgangs- en trilveen (veenmosrietland),
- H91D0 Hoogveenbos.

Volgens de habitattypenkaart liggen er geen habitattypen binnen het plangebied.

Figuur 2.1. Verspreiding van habitattypen in de huidige situatie in de Nieuwkoopse Plassen en De Haeck

Figuur 2. Verspreiding van habitattypen in de huidige situatie in Natura 2000-gebied Nieuwkoopse Plassen & De Haeck. Met de zwarte ster is het plangebied weergegeven (Beheerplan Natura 2000-gebied, 2015)

5.5 Belang van De Haeck voor habitatsoorten

H1016 Zeggekorfslak

Volgens het Beheerplan Natura 2000-gebied (2015), is deelgebied De Haeck niet relevant voor deze soort in de huidige situatie.

H4056 Platte schijfhoren

De huidige kwaliteit van het leefgebied in deelgebied De Haeck wordt als 'in potentie goed' beoordeeld in het beheerplan. Deelgebied De Haeck is dan ook relevant voor de platte schijfhoren. Echter omdat het plangebied volledig op land ligt, is het plangebied niet relevant voor deze soort.

H1082 Gestreepte waterroofkever

Volgens het Beheerplan Natura 2000-gebied (2015) is deelgebied De Haeck relevant voor deze soort in de huidige situatie. Voor de soort geldt een uitbreidingsdoelstelling. De contouren waarbinnen mogelijkheden liggen voor verbetering en uitbreiding van het leefgebied vallen echter buiten het plangebied. Omdat het plangebied daarnaast volledig op land ligt is het plangebied niet relevant voor deze soort.

H1134 Bittervoorn

In Beheerplan Natura 2000-gebied (2015) wordt deelgebied De Haeck aangewezen als relevant gebied voor deze soort in de huidige situatie. Omdat het gaat om een vis die eisen stelt aan de waterkwaliteit, en het plangebied op land ligt, is het plangebied niet relevant voor deze soort.

H1149 Kleine modderkruiper

In Beheerplan Natura 2000-gebied (2015) wordt deelgebied De Haeck aangewezen als relevant gebied voor deze soort in de huidige situatie. Omdat het gaat om een vis die eisen stelt aan de waterkwaliteit, en het plangebied op land ligt, is het plangebied niet relevant voor deze soort.

H1318 Meervleermuis

Volgens het Beheerplan Natura 2000-gebied (2015), is de kwaliteit van het leefgebied voor de meervleermuis in De Haeck goed, waarmee het deelgebied relevant is voor deze soort. Meervleermuizen foerageren boven plassen- en moerasgebied. De verblijfplaatsen liggen 's zomers in gebouwen, 's winters in groeven, grotten en kelders. Omdat het plangebied daarnaast volledig op niet-moerassig land ligt is het plangebied niet relevant voor deze soort.

H1340 *Noordse woelmuis

De noordse woelmuis komt in alle deelgebieden voor. De soort profiteert van het opnieuw op gang brengen van het verlandingsproces. Omdat het plangebied droog is, vormt het een ongeschikt biotoop voor de soort.

H1903 Groenknolorchis

Deze volledig groen gekleurde orchidee komt vooral voor in trilvenen en vochtige duinvalleien. Binnen deelgebied De Haeck is er trilveen aanwezig, er zijn enkele waarnemingen van groenknolorchis. De Haeck is dan ook beoordeeld als relevant voor de groenknolorchis in de huidige situatie. Omdat het plangebied niet vochtig is en buiten de bekende verspreiding van de groenknolorchis ligt, is het plangebied niet relevant voor deze soort.

5.6 Belang van De Haeck voor broedvogels

A021 Roerdomp

Volgens Figuur B2-1.23 in het Beheerplan Natura 2000-gebied (2015) ligt het plangebied in 'niet geschikt leefgebied voor de roerdomp'. Omdat het plangebied tevens buiten de contouren ligt waarbinnen mogelijkheden zijn voor verbetering en uitbreiding van het leefgebied van de roerdomp, is het plangebied niet relevant voor de soort.

A029 Purperreiger

Volgens het Beheerplan Natura 2000-gebied (2015) is deelgebied De Haeck niet relevant voor deze soort in de huidige situatie. Het plangebied ligt op geruime afstand van geschikt potentieel leefgebied voor de purperreiger.

A176 Zwartkopmeeuw

Volgens het Beheerplan Natura 2000-gebied (2015) is deelgebied De Haeck niet relevant voor deze soort in de huidige situatie. De broedkolonie van de zwartkopmeeuw is gelegen tussen de kokmeeuwenkolonie op een eilandje in het oostelijke deel van het deelgebied Plassen- en moerasgebied (Beheerplan Natura 2000-gebied, 2015). Het broedbiotoop van de zwartkopmeeuw is daarmee op een ruime afstand van het plangebied gelegen.

A197 Zwarte stern

Volgens het Beheerplan Natura 2000-gebied (2015) is deelgebied De Haeck niet relevant voor deze soort in de huidige situatie. Het broedbiotoop van de zwarte stern is gelegen op ruime afstand van het plangebied (van Schie, 2015). Voor de zwarte stern geldt een uitbreidingsdoelstelling. De gebieden waarbinnen mogelijkheden liggen voor uitbreiding en verbetering (brede sloten en plassen) vallen buiten het plangebied.

A292 Snor

Volgens het Beheerplan Natura 2000-gebied (2015) is het plangebied niet relevant voor deze soort in de huidige situatie.

A295 Rietzanger

Volgens het Beheerplan Natura 2000-gebied (2015) is het plangebied niet relevant voor deze soort in de huidige situatie.

5.7 Belang van De Haeck voor niet-broedvogels

A027 Grote zilverreiger

Volgens het Beheerplan Natura 2000-gebied (2015) is deelgebied De Haeck niet relevant voor deze soort in de huidige situatie.

A041 Kolgans

Volgens het Beheerplan Natura 2000-gebied (2015) is deelgebied De Haeck niet relevant voor deze soort in de huidige situatie.

A050 Smient

Volgens het Beheerplan Natura 2000-gebied (2015) is deelgebied De Haeck niet relevant voor deze soort in de huidige situatie.

A051 Krakeend

Volgens het Beheerplan Natura 2000-gebied (2015) is deelgebied De Haeck niet relevant voor deze soort in de huidige situatie.

6. Afwegingskader Natuurnetwerk Nederland van provincie Zuid-Holland

In de provincie Zuid-Holland vormt het sturen op ruimtelijke kwaliteit een rode draad in het beleid van de provincie. “Ruimtelijke ontwikkelingen die maatschappelijk en economisch gewenst zijn, moeten bijdragen aan de balans tussen de instandhouding, benutting en versterking van de bestaande gebiedskwaliteiten.” Het plangebied ligt in het Natuurnetwerk Nederland (NNN). NNN-gebieden worden door de provincie gecategoriseerd als ‘gebieden met bijzondere kwaliteit’. Ruimtelijke ontwikkelingen zijn mogelijk in deze gebieden, voor zover deze bijdragen aan de kwaliteit van het gebied (Visie ruimte en mobiliteit, 2014).

6.1 Effecten op Natuurnetwerk Nederland

Van belang is of een ingreep mogelijk een significant negatief effect heeft op het NNN. Hierbij moet opgemerkt worden dat er geen eenduidige definitie bestaat van wat onder ‘significant negatief effect’ moet worden verstaan. De provincie Zuid-Holland stelt in elk geval in de Beleidsregel Compensatie uit 2013 dat in een bestemmingsplan dat betrekking heeft op gronden gelegen binnen het NNN, geen ingrepen zijn toegestaan die de wezenlijke kenmerken en waarden van het gebied significant aantasten, tenzij:

- er sprake is van een groot openbaar belang;
- er geen reële alternatieven zijn;
- de negatieve effecten zoveel mogelijk worden beperkt en de overblijvende effecten worden gecompenseerd via de procedure zoals weergegeven in de artikelen 5 tot en met 8 van de opgestelde beleidsregel.

Gebieden met bijzondere kwaliteit

Het plangebied is gelegen in een gebied dat vanwege de Natura 2000-status en de functie als NNN-gebied door provincie Zuid-Holland wordt gekenmerkt als ‘gebied met bijzondere kwaliteit’. Dit gebied is van betekenis voor recreatie en toerisme, vanwege haar unieke natuur en recreatieve kwaliteiten. “De provincie vindt het belangrijk dat overheden en particulieren verder investeren in deze locaties, waar overheden ook in het verleden al in hebben geïnvesteerd, om de beleevingswaarde en herkenbaarheid te vergroten.” Verder vindt de provincie dat bij de versterking van de recreatieve kwaliteit de nadruk minder moet liggen op de aanleg van nieuwe groengebieden, maar meer op verbetering van de landschappelijke kwaliteit en de toegankelijkheid van de groene ruimte. De provincie zet hiermee in op een betere, gebiedsgerichte verweving van de verschillende ‘klassieke’ functies in de groene ruimte. Specifiek voor dit gebied gaat het om verweving van natuur en recreatie (Visie ruimte en mobiliteit, 2014).

6.2 Kernopgaven, instandhoudingsdoelstellingen, natuurbeheeractiviteiten en natuurbeheertypen

Het plangebied is gelegen in het deelgebied De Haeck binnen het Natura 2000-gebied Nieuwkoopse Plassen & De Haeck en maakt onderdeel uit van het NNN. Er zijn door de provincie Zuid-Holland geen wezenlijke kenmerken en waarden voor de NNN-gebieden in de provincie opgesteld. Om een afweging te kunnen maken of de verplaatsing van de 'Parkeerplaats Hollandsekade' al dan niet een significant negatief effect op het NNN-gebied heeft, moet gekeken worden naar de kernopgaven, instandhoudingsdoelstellingen, natuurbeheeractiviteiten en natuurbeheertypen die zijn opgesteld voor het Natura 2000-gebied Nieuwkoopse Plassen & De Haeck. Dhr. Kooijman van provincie Zuid-Holland heeft in een telefonisch gesprek (op 03-09-2015) uitgelegd dat op deze wijze de effecten op het NNN getoetst moeten worden.

Het natuurbeleid van provincie Zuid-Holland voor het natuurgebied Nieuwkoopse Plassen & De Haeck is voor de komende zes jaar gericht op het behoud van de bestaande Natura 2000-waarden. Hieronder wordt verstaan: minimaal behoud van de huidige kwaliteit van de bestaande natuur en waar mogelijk kwaliteitsverbetering van de bestaande natuur of, als dit nodig is, vervanging van bestaande natuur (Beheerplan Natura 2000-gebied, 2015).

Onderstaande kernopgaven en instandhoudingsdoelstellingen zijn opgesteld voor het gebied Nieuwkoopse Plassen & De Haeck. De natuurbeheeractiviteit is opgesteld voor het deelgebied De Haeck en gekeken is naar de natuurbeheertypen die aan locaties in het plangebied zijn toegeschreven. De beoogde ruimtelijke ontwikkeling die gaat plaatsvinden in het plangebied, wordt afgewogen tegen de gevolgen voor deze kernopgaven, instandhoudingsdoelstellingen, natuurbeheeractiviteiten en natuurbeheertypen. Op basis hiervan kan beoordeeld worden of een aantasting als significant te beschouwen is.

6.2.1 Kernopgaven en instandhoudingsdoelstellingen

Tabel 2. Kernopgaven en instandhoudingsdoelstellingen Nieuwkoopse Plassen & De Haeck

Kernopgave	Resultaat (Instandhoudingsdoelstelling)
Evenwichtig systeem (verbeteren waterkwaliteit en –kwantiteit)	Uitbreiding: kranswierwateren, meren met krabbenscheer en fonteinkruiden, gestreepte waterroofoever, zwarte stern Behoud: kleine modderkruiper, bittervoorn, platte schijfhoren
Compleetheid in ruimte en tijd (opnieuw starten van verlandingsproces)	Uitbreiding: trilveen, veenmosrietland, vochtige heiden en blauwgrasland Behoud: ruigten en zomen, galigaanmoeras, hoogveenbos, groenknolorchis, grote zilverreiger, zeggekorfslak
Overjarig riet	Uitbreiding: roerdomp, noordse woelmuis

(herstel grote oppervlakten overjarig en waterriet)	Behoud: purperreiger, snor, rietzanger
Vochtige graslanden	Uitbreiding: blauwgrasland
(vergroten oppervlakte blauwgrasland)	

Bron: Beheerplan Natura 2000-gebied, 2015

6.2.2 Natuurbeheeractiviteiten

Tabel 3. Natuurbeheeractiviteiten Nieuwkoopse Plassen & De Haeck

Natuurbeheeractiviteit De Haeck

Op de hooilanden, schraallanden en veenheiden wordt zomermaai-beheer toegepast. Delen van de schraallanden worden in september gemaaid en de kwelzone aan de Hollandsekade wordt twee keer per jaar gemaaid. Wanneer het nodig is, worden lokaal greppels gegraven om verzuring tegen te gaan. Wanneer houtige soorten zich vestigen op de veenheide, dan worden deze verwijderd. Lokaal komt extensieve beweiding voor. Op de rietpercelen vindt rietbeheer plaats. Natuurmonumenten voert een actief beheer om het aantal bomen te beperken, om schaduwwerking en bladinvall in de hooilanden te beperken. Ook wordt het ontwikkelen van (gagel)struweel ten koste van bos nagestreefd.

Bron: Beheerplan Natura 2000-gebied, 2015

6.2.3 Natuurbeheertypen

Het opgestelde natuurbeheerplan voor Natura 2000-gebied Nieuwkoopse Plassen & De Haeck bestaat uit een beheertypenkaart en een ambitiekaart. Op de beheertypenkaart staat de actuele natuursituatie voor het (agrarisch) natuurbeheer. Op de ambitiekaart staat de ambitie van de provincie Zuid-Holland voor natuur (Portaal Natuur en Landschap, 2015).

Het volledige oppervlak van de aan te leggen parkeerplaats komt te liggen in het natuurbeheertype *N12.02 – Kruiden- en faunairijk grasland*.

7. Ingreep en mogelijke verstoringstypen

7.1 Aard van de ingreep

Natuurmonumenten is voornemens om het plangebied te herinrichten. Zie Figuur 3 voor een luchtfoto met daarop de veranderingen en maatregelen.

Figuur 3 Luchtfoto met veranderingen en maatregelen. De 'P' in het midden is de huidige parkeerplaats, die komt te vervallen. De 'P' linksboven betreft de nieuwe parkeerplaats.

De herinrichting omvat de volgende werkzaamheden:

- het verwijderen van de fruitbomen op de locatie van de nieuwe parkeerplaats;
- het aanleggen van verharding en/of halfverharding op de nieuwe parkeerplaats;
- het aanplanten van bomen aan de noord-, oost- en zuidzijde van de nieuwe parkeerplaats;
- het verwijderen van halfverharding van de huidige parkeerplaats;
- het aanplanten van een houtwal op de locatie van de huidige parkeerplaats.

7.2 Typen verstoring

In deze paragraaf wordt beoordeeld welke typen verstoring de ingreep wel of niet met zich mee brengt.

Oppervlakteverlies

Mogelijk aan de orde. Door de ingreep vindt er verandering van begroeiing plaats, die kan leiden tot oppervlakteverlies van habitat of leefgebied.

Versnippering

Mogelijk aan de orde. Wanneer het plangebied deel uitmaakt van het leefgebied van een kwalificerende soort en dit door de ingreep niet meer het geval is, is er sprake van versnippering.

Verzuring en vermessing door stikstof uit de lucht

Mogelijk aan de orde. De ingreep brengt extra verkeersbewegingen met zich mee en dat leidt tot een extra uitstoot van stikstof.

Verzoeting

Niet aan de orde. De kwaliteit van het water wordt niet beïnvloed.

Verzilting

Niet aan de orde. De kwaliteit van het water wordt niet beïnvloed.

Verontreiniging

Niet aan de orde. Er wordt geen vervuilde grond aangebracht.

Verdroging

Niet aan de orde. Er is geen verandering van grondwaterstanden.

Vernatting

Niet aan de orde. Er is geen verandering van grondwaterstanden.

Verandering stroomsnelheid

Niet aan de orde. Er is geen effect op water.

Verandering overstromingsfrequentie

Niet aan de orde. Er is geen effect op water.

Verandering dynamiek substraat

Niet aan de orde.

Verstoring door licht

Niet aan de orde. Er wordt niet met licht gewerkt.

Verstoring door geluid

Minimaal aan de orde. De aanleg en exploitatie van de parkeerplaats brengt enig geluid met zich mee. Op de voorziene parkeerplaats is echter al bedrijvigheid en het plangebied ligt vlak naast een gebouw, dus de extra effecten zijn verwaarloosbaar.

Verstoring door trilling

Minimaal en tijdelijk aan de orde. Aanbrengen van de verharding kan lichte trilling veroorzaken.

Optische verstoring

Minimaal aan de orde. De verkeersbewegingen kunnen leiden tot optische verstoring. Op de voorziene parkeerplaats is echter al bedrijvigheid en het plangebied ligt vlak naast een gebouw, dus de extra effecten zijn verwaarloosbaar.

Verstoring door mechanische effecten

Tijdelijk aan de orde. Er wordt verharding aangebracht.

Verandering in populatiedynamiek

Niet aan de orde. Er is geen verandering in de populatiedynamiek.

Bewuste verandering soortensamenstelling

Niet aan de orde. Er is geen sprake van een bewuste verandering in de soortensamenstelling.

8. Effectenanalyse

Natuurbeschermingswet 1998

In dit hoofdstuk worden de mogelijke effecten van ingreep en exploitatie getoetst aan de kwalificerende habitattypen en soorten en op broedvogelsoorten en niet-broedvogelsoorten. Hierbij is gebruik gemaakt van de effectenindicator voor Natura 2000-gebied Nieuwkoopse Plassen & De Haeck (Synbiosys, 2015).

8.1 Habitattypen

8.1.1 Ligging

Kwalificerende habitattypen zijn niet aanwezig in het plangebied (zie paragraaf 5.4 Verspreiding van habitattypen in en rondom De Haeck). Voor de habitattypen gelegen in andere delen van het Natura 2000-gebied moet wel beoordeeld worden of storingsfactoren uit het plangebied 'Parkeerplaats Hollandsekade' hier via externe werking negatieve effecten op kunnen hebben. Gezien de afstand tot de habitattypen en het eigen hydrologisch regime van De Haeck zijn alleen de storingsfactoren 'verzuring door stikstof uit de lucht' en 'vermesting door stikstof uit de lucht' mogelijk aan de orde. Verstoring door verzoeting, verzilting, verontreiniging, verdroging, vernatting, geluid, licht, trilling en mechanische effecten zijn niet aan de orde.

8.1.2 Verzuring door stikstof uit de lucht

De stikstofdepositieberekening is gemaakt voor het Natura 2000-gebied Nieuwkoopse Plassen & De Haeck. Het plangebied ligt in het oostelijk deel van het Natura 2000-gebied, in het deelgebied De Haeck. Met AERIUS Calculator zijn vier stikstofdepositieberekeningen gemaakt, waarbij uit is gegaan van een 'worst-case-scenario', door zwaarder vrachtverkeer in te voeren in AERIUS dan daadwerkelijk ingezet gaat worden voor de ingrepen. Het volgende is berekend: de stikstofuitstoot met het huidige aantal verkeersbewegingen in het plangebied per etmaal, en het te verwachten aantal verkeersbewegingen per etmaal na de realisatie van de parkeerplaats.

Uit de AERIUS berekeningen volgt dat er geen depositie of een depositie van minder dan 0,05 mol/ha/jaar (drempelwaarde) is op voor stikstof gevoelige habitattypen in het Natura 2000-gebied.

Omdat de stikstofuitstoot voor alle activiteiten in het gebied lager ligt dan 0,05 mol/ha/jaar, is een verzurend effect op de stikstofgevoelige habitattypen verwaarloosbaar en dus niet aan de orde. Zie voor de uitgebreide berekeningen en resultaten het bijgevoegde PDF-document. De ingrepen in het plangebied zijn in het kader van de PAS meldings- en vergunningsvrij.

8.1.3 Vermesting door stikstof uit de lucht

Zie voor de toelichting paragraaf 8.1.2 (Verzuring door stikstof uit de lucht).

Omdat de stikstofuitstoot voor alle activiteiten in het gebied lager ligt dan 0,05 mol/ha/jaar, is een vermestend effect op de stikstofgevoelige habitattypen verwaarloosbaar en dus niet aan de orde. Zie

voor de uitgebreide berekeningen en resultaten het bijgevoegde PDF-document. De ingrepen in het plangebied zijn in het kader van de PAS meldings- en vergunningsvrij.

8.2 Habitatsoorten

Uit paragraaf 5.5 komt naar voren dat deelgebied De Haeck weliswaar voor zeven habitatsoorten van belang is, maar omdat al deze soorten water- of moerasgebonden zijn, is het plangebied niet van belang voor deze soorten. Ook zijn de werkzaamheden en exploitatie niet van dien aard dat er een negatief uitstralend effect op deze soorten aan de orde is. Vanwege het huidige gebruik van de nieuwe parkeerplaats als kampeerplaats en de ligging nabij gebouwen zijn de extra effecten door geluid en optiek te verwaarlozen. Verstoring door oppervlakteverlies, versnippering, geluid, trilling, optiek of mechaniek van habitatsoorten is dan ook niet aan de orde.

8.3 Broedvogels

Voor geen van de broedvogels is deelgebied De Haeck relevant. Ook zijn er geen uitbreidingsdoelstellingen gepland in of nabij het plangebied. Verstoring door oppervlakteverlies, versnippering, geluid, trilling, optiek of mechaniek van broedvogels is dan ook niet aan de orde.

8.4 Niet-broedvogels

Voor geen van de niet-broedvogels is deelgebied de Haeck relevant. Verstoring door oppervlakteverlies, versnippering, geluid, trilling, optiek of mechaniek van niet-broedvogels is dan ook niet aan de orde.

9. Toetsingskader Natuurnetwerk Nederland

In dit hoofdstuk wordt getoetst of de ingreep en exploitatie mogelijk een significant negatief effect kunnen hebben op het NNN.

Zoals toegelicht in hoofdstuk 6, wordt de beoogde ruimtelijke ontwikkeling in het plangebied afgewogen tegen de gevolgen voor de kernopgaven en instandhoudingsdoelstellingen die zijn opgesteld voor Nieuwkoopse Plassen & De Haeck, het natuurbeheertype en de natuurbeheeractiviteiten die zijn opgesteld voor het deelgebied De Haeck. Op basis hiervan kan beoordeeld worden of een aantasting op het NNN als significant te beschouwen is.

9.1 Kernopgaven en instandhoudingsdoelstellingen

Zoals in hoofdstuk 6 is aangetoond, hebben de ingrepen geen negatief effect op de instandhoudingsdoelstellingen van Natura 2000-gebied Nieuwkoopse Plassen & De Haeck. Ook zijn er geen effecten op de kernopgaven van dit Natura 2000-gebied.

9.2 Natuurbeheeractiviteit

Voor De Haeck is de volgende natuurbeheeractiviteit opgesteld:

Op de hooilanden, schraallanden en veenheiden wordt zomermaai-beheer toegepast. Delen van de schraallanden worden in september gemaaid en de kwelzone aan de Hollandsekade wordt twee keer per jaar gemaaid. Wanneer het nodig is, worden lokaal greppels gegraven om verzuring tegen te gaan. Wanneer houtige soorten zich vestigen op de veenheide, dan worden deze verwijderd. Lokaal komt extensieve beweiding voor. Op de rietpercelen vindt rietbeheer plaats. Natuurmonumenten voert een actief beheer om het aantal bomen te beperken, om schaduwwerking en bladval in de hooilanden te beperken. Ook wordt het ontwikkelen van (gagel)struweel ten koste van bos nagestreefd.

Dit beheertype ondervindt geen hinder van de ingrepen die in het plangebied gaan plaatsvinden en het toekomstige gebruik van het gebied.

9.3 Natuurbeheertypen

Het volledige oppervlak van de aan te leggen Parkeerplaats komt te liggen in het natuurbeheertype *N12.02 – Kruiden- en faunairijk grasland*. Dit beheertype is echter vanwege het gebruik als kampeerplaats en recreatieweide slecht ontwikkeld.

De huidige parkeerplaats ligt ook in dit beheertype, maar is kleiner van oppervlak en ligt maar voor de helft in het NNN.

Natuurmonumenten is van plan om de oude parkeerplaats om te vormen naar een kruiden- en faunairijk grasland. Wanneer dit goed beheerd wordt, zal de waarde hiervan hoger komen te liggen dan de huidige waarde van de toekomstige parkeerplaats. Met de aanleg van de parkeerplaats vindt

dan ook geen netto kwaliteitsafname plaats van het beheertype 'Kruiden- en faunarijk grasland', maar wel een oppervlakte-afname. Dit beheertype is relatief makkelijk te compenseren, door het te realiseren in een ander gebied waarvoor geen beheertypen zijn opgesteld. Natuurmonumenten is voornemens het beheer een perceel in het midden van het natuurgebied te wijzigen van 'nog in te richten/om te vormen grasland' naar 'kruidenrijk- en faunarijk grasland', in de toekomst wordt het doorontwikkeld naar 'vochtig hooiland'. Het betreffende perceel beslaat een oppervlakte van 0,74 ha. Afsluitend kan het deel van de huidige parkeerplaats dat geen NNN is, bij de NNN worden gevoegd.

9.4 Effect

Omdat er geen effecten zijn op kernopgaven en instandhoudingsdoelstellingen en natuurbeheeractiviteiten, er geen kwaliteitsafname hoeft plaats te vinden, en het oppervlakteverlies aan beheertype naar verwachting binnen NNN kan worden gecompenseerd, wordt de ingreep ook als niet significant negatief beoordeeld.

10. Conclusies en aanbevelingen

10.1 Natuurbeschermingswet 1998

- Het plangebied ligt binnen de grenzen van Natura 2000-gebied Nieuwkoopse Plassen & De Haeck.
- Het plangebied ligt in het deelgebied De Haeck. Binnen dit deelgebied zijn er kwalificerende habitattypen aanwezig.
- Binnen de begrenzing van het plangebied zijn er geen kwalificerende habitattypen aanwezig.
- Effecten op habitatsoorten, broedvogels en niet-broedvogels waarvoor de Natura 2000-gebied Nieuwkoopse Plassen & De Haeck is aangewezen zijn niet aan de orde.
- De toename van stikstofuitstoot door werkzaamheden in het plangebied en tijdens exploitatie in het gebied ligt onder de 0,05 mol/ha/jaar. Hiervoor hoeft geen melding gedaan te worden en hoeft geen vergunning aangevraagd te worden. Onder de Programmatische Aanpak Stikstof (PAS) die op 1 juli 2015 in werking is getreden, zijn activiteiten met een toename van de stikstofdepositie met minder dan 0,051 mol/ha/jaar meldings- en vergunningsvrij (Magazine Natuur in de Gemeente, 2015).

10.2 Natuurnetwerk Nederland

- De ingreep vormt geen aantasting van de kernopgaven en instandhoudingsdoelstellingen van Natura 2000-gebied Nieuwkoopse Plassen & De Haeck.
- De ingreep heeft geen effect op natuurbeheeractiviteiten.
- Het volledige oppervlak van de aan te leggen Parkeerplaats komt te liggen in het natuurbeheertype *N12.02 – Kruiden- en faunarijk grasland*. Omdat de huidige parkeerplaats wordt omgezet naar 'Kruiden- en faunarijk grasland' met een hoge kwalitatieve waarde hoeft er geen netto kwaliteitsafname van het beheertype 'Kruiden- en faunarijk grasland' plaats te vinden.
- Omdat de oude parkeerplaats maar deels in NNN ligt en kleiner is, vindt er wel een netto areaalafname plaats van natuurbeheertype *N12.02 – Kruiden- en faunarijk grasland*. Dit kan worden gecompenseerd door dit type te realiseren in een gebied binnen NNN waarvoor geen beheertypen zijn opgesteld.
- Daarom wordt de ingreep als niet significant negatief beoordeeld.

10.3 Samenvatting

De realisatie van het project 'Parkeerplaats Hollandsekade' leidt niet tot een negatief effect op de instandhoudingsdoelstellingen van Natura 2000-gebied Nieuwkoopse Plassen & De Haeck. Het

project is onder de PAS meldings- en vergunningsvrij. De ingreep heeft geen significant negatief effect op het NNN.

11. Bronnen

11.1 Literatuur

Alterra, 2008. Profielen Vogels, versie 1 september 2008. Grote zilverreiger (*Egretta alba*) 5 A027.

Beheerplan Natura 2000-gebied, 2015. Nieuwkoopse Plassen en De Haeck. Periode 2015 – 2021. Provincie Zuid-Holland

Beleidsregel Compensatie Natuur, Recreatie en Landschap Zuid-Holland (Beleidsregel Compensatie), 2013. Besluit van Gedeputeerde Stalen van Zuid-Holland van 21 mei 2013.

Hooff, A. van & J. Kegge, 2012. Schadebestrijding ganzen en vos in en nabij Natura 2000-gebieden. Tauw Amsterdam.

Leeuwen, L. van, & Soede, S., 2015. Plan tot uitbreiding van de Parkeerplaats Hollandsekade, onderdeel van de Westveense Polderroute. Natuurmonumenten.

Magazine Natuur in de Gemeente. Mogelijke consequenties van de PAS voor gemeenten en omgevingsdiensten. [<http://www.natuurindegemeente.nl/magazine/artikelen/maart-2015/mogelijke-consequenties-van-de-pas-voor-gemeenten-en-omgevingsdiensten/>] (09-03-2015).

Ruimtelijke onderbouwing, 2015. Omgevingsvergunning Aanleg Parkeerplaats Woerdense Verlaat, Gemeente Nieuwkoop. Buro SRO.

Schie, M. van, 2015. Informatie over verspreidingsgegevens (niet-)broedvogels in en rondom het plangebied. Mail ontvangen op 02-09-2015.

Visie ruimte en mobiliteit, 2014. Provincie Zuid-Holland. Vastgesteld door Provinciale Staten.

11.2 Websites

Natuurbeheerplan provincie Zuid-Holland, 2015.

<http://geo.zuid-holland.nl/geo-loket/html/atlas.html?atlas=natuurbeheerplan> (25-9-2015)

Portaal Natuur en Landschap, 2015.

<http://www.portaalnatuurenlandschap.nl/kaarten-2/viewer-natuurbeheerplannen-provincies/> (25-9-2015)

Synbiosys, 2015.

<http://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/gebiedendatabase.aspx?subj=n2k&groep=7&id=n2k103&topic=introductie> (25-9-2015)

www.sovon.nl

www.telmee.nl

www.verspreidingsatlas.nl

www.zoogdiervereniging.nl

Bijlage 1. Natura 2000-gebied

Nieuwkoopse Plassen & De Haeck

Overgenomen van:

<http://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/gebiedendatabase.aspx?subj=n2k&groep=1&id=n2k103&topic=introductie>

Kenschets

Onder de grote laagveenmoerassen nemen de Nieuwkoopse Plassen & De Haeck een middenpositie in wat betreft het zoutgehalte van het water: het gebied is brakker dan het Utrechts-Hollandse Vechtplassengebied en de moerassen in Noordwest-Overijssel, maar zoeter dan de Noord-Hollandse laagveengebieden ten noorden van het IJ. Het Natura 2000-gebied bestaat uit grote veenplassen, mozaïeken van petgaten en legakkers en graslanden op veen. Het gebied ontleent zijn internationaal beschermde status aan de broedvogels van rietmoerassen (waaronder een grote populatie van de Purperreiger), het rijk ontwikkelde onderwaterleven, de grote oppervlakte aan Veenmosrietland en Moerasheide, enkele trilveenrestanten en de nabijheid van een grote kolonie meervleermuizen, die hier foerageert. Het Blauwgrasland en trilveen van De Haeck is, zeker voor het laagveengebied, van uitzonderlijke kwaliteit. Aan de zuidkant van de Meije ligt nog een groter oppervlakte goed ontwikkeld Blauwgrasland.

Landschap

Aan het begin van het Holoceen (na de laatste ijstijd) breidde de zee zich, als gevolg van smeltend ijs, geleidelijk uit over de droog liggende, zandige vlakte van de Noordzee. In het Atlanticum (5.000-8.000 jaar geleden) lag de kustlijn een stuk meer landinwaarts dan tegenwoordig. Ten oosten van de kust stagneerde water en ontstonden brakke veengebieden, waartussen rivieren zich een weg naar zee baanden. Toen de zeespiegelstijging afnam (vanaf 2000 v. Chr.), slibde de kustvlakte op met klei. Achter een strandwal langs de kust ontstond een waddengebied, waarin de scheiding tussen land en zee vervaagde. De mariene kleiafzettingen uit die tijd bevinden zich op zo'n tien meter in de ondergrond en staan bekend als afzettingen van Calais. Doordat in de kustvlakte rivierwater stagneerde, vormden zich hier opnieuw veenmoerassen. In de Middeleeuwen was in Zuid-Holland een uitgestrekt hoogveen ontstaan, waarvan het voedselarme, door regenwater gevoede centrum ten noordoosten van de huidige Nieuwkoopse Plassen lag. Dit centrum bestond uit een pakket van enkele meters voedselarm veen. In de richting van de riviertjes aan de zuidkant (de Meije en de Oude Rijn) werd het pakket veenmosveen dunner en lag het bovenop mineraalrijker bosveen. Dicht bij de waterlopen was het veen vermengd met klei.

Het afgraven van het veen als brandstof begon in West-Nederland relatief vroeg, vanaf het jaar 1100. Van de 16de tot 18de eeuw draaide de economie van de Lage Landen op turf: in veel veengebieden was sprake van 'dagmijnbouw'. In de omgeving van Nieuwkoop werd de hoogveen kern, waar het veenpakket het dikst was, als eerste verveend. De daarbij ontstane grote waterplassen zijn in de 18de eeuw 'drooggemaakt', waarna de mariene kleiafzettingen aan de

oppervlakte kwamen te liggen. Het betreft hier een van de oudste droogmakerijen in ons land. Het gebied van de Nieuwkoopse Plassen is later, ondieper en slechts ten dele verveend. Het gedeelte nabij de Meije was relatief oninteressant voor vervening, vanwege de vermenging van het veen met kleilaagjes.

In veel van de minder diep verveende delen is nadien opnieuw veenvorming opgetreden en zijn veel van de slootjes verland. Dit speelt vooral in de zuidelijke helft van het gebied. Aan de noordkant, waar dieper was gegraven, zijn de legakkers op veel plaatsen geërodeerd door wind en golfslag, waarbij grote plassen zijn ontstaan, zoals de Wijde van de Vliet en het Schippersgat. Door de inklinking en gedeeltelijke oxidatie van het omliggende veenlandschap liggen de Nieuwkoopse Plassen en de bedijkte riviertjes tegenwoordig hoger in het landschap dan hun omgeving. Omdat in het gebied een star peil wordt gehanteerd, wordt in drogere perioden voedselrijk Rijnwater ingelaten. Hoewel dit water via een defosfateringsinstallatie het plassengebied binnenkomt, heeft het ongunstige effecten op de waterkwaliteit in de Nieuwkoopse Plassen, vanwege hoge concentraties sulfaat, bicarbonaat en stikstof in het inlaatwater.

De Haeck, het meest zuidoostelijke deel van het plassengebied, kent eenzelfde opbouw van petgaten en legakkers als het plassengebied zelf, maar heeft een andere waterhuishoudkundige geschiedenis. Het deelgebied ligt geïsoleerd achter de Hollandsekade, de vroegere grens tussen de eigendommen van de Graven van Holland en de Bisschop van Utrecht. Het gebied werd veel later verveend dan de Polder Nieuwkoop en Noorden, pas na 1775. Het deelgebied heeft op dit moment de beste waterkwaliteit, doordat het water vanaf de Kromme Rijn een zeer lange weg aflegt om hier te komen.

Natuurwaarden

Bijna de helft van de Nieuwkoopse Plassen bestaat uit open water. De plassen en sloten stonden halverwege de vorige eeuw bekend om de fraaie kranswierbegroeiingen (H3140), waarin ook de zeldzame waterplant Groot nimfkruid (*Najas marina*) voorkomt. Dergelijke begroeiingen zijn typerend voor laagveenwateren met min of meer brak water. In de jaren 1960 ging het om uitgestrekte velden met waterplanten, maar sindsdien zijn de dichtheden sterk afgenomen door vermindering van de waterkwaliteit. De laatste jaren is de waterkwaliteit een stuk verbeterd en zitten de waterplantenbegroeiingen weer enigszins in de lift. Kranswervegetatie is nu beperkt tot beschut gelegen, kleinere plassen. Hier groeien soorten als Sterkranswier (*Nitellopsis obtusa*), Buigzaam glanswier (*Nitella flexilis*) en Breekbaar kransblad (*Chara globularis*). Groot nimfkruid breidt zich de laatste jaren uit, waarbij de hoeveelheden jaarlijks sterk wisselen als gevolg van verschillen in weersgesteldheid. De soort heeft een ruimere verspreiding dan de kranswieren, doordat ze minder eisen stelt aan de helderheid van het water.

In kleinere, luwe waterwegen met een veenbodem komen begroeiingen voor met Groot blaasjeskuid (*Utricularia vulgaris*). Plaatselijk domineert Krabbenscheer (*Stratiotes aloides*) of Glanzend fonteinkruid (*Potamogeton lucens*), soorten die eveneens profiteren van de verbeterde waterkwaliteit. Deze begroeiingen van matig voedselrijk, maar niet vervuild water maken onderdeel uit van habitattype 3150. De plassen en sloten vormen tevens het leefgebied van een heel scala aan diersoorten, waarvan Bittervoorn, Kleine modderkruiper, de zoetwaterslak Platte schijfhoren (*Anisus vorticulus*), de libel Groene glazenmaker (*Aeshna viridis*) en de Gestreepte waterroofkever (*Graphoderus bilineatus*) op de Habitatrichtlijn prijken. De waterroofkever is in de Nieuwkoopse

Plassen pas in 2003 ontdekt. Hij wordt voornamelijk aangetroffen in het centrale deel van het gebied, aan oevers van een halve tot één meter diepe sloten met een slappe veenbodem en helder, lichtbruin water, waarin de watervegetatie (meestal met Groot blaasjeskruid) weinig ontwikkeld is. De libellenfauna is in de Nieuwkoopse Plassen minder goed ontwikkeld dan in de meeste andere grote laagveenmoerassen, waarschijnlijk als gevolg van minder goede waterkwaliteit. In de komende jaren wordt getracht het doorzicht van het water verder te verbeteren, waarmee de uitgestrekte waterbegroeiingen en de hieraan gekoppelde fauna beter tot ontwikkeling kunnen komen. Bij verlanding van het open water ontstaan kraggen met veenbegroeiingen. In het verleden kwam in het Natura 2000-gebied over een grote oppervlakte trilveen voor (H7140) in de zogenaamde brownmoss fase, een zeer soortenrijk, jong verlandingsstadium met veel slaapmossen, maar hiervan is weinig over. Het voor trilveen kenmerkende Rood schorpioenmos (*Scorpidium scorpioides*) bijvoorbeeld komt nog slechts op een enkele plek voor, alleen in het centrale gebied van de Nieuwkoopse Plassen, waar de percelen het meest geïsoleerd liggen ten opzichte van het inlaatpunt van voedselrijk Rijnwater. De slootkanten worden hier plaatselijk ingenomen door Galigaanbegroeiingen (H7210), eveneens een relict van meer gebufferde omstandigheden. Andere zeldzame mossen in de resterende trilvenen zijn Reuzenpuntmos (*Calliergon giganteum*) en Tenger goudmos (*Campyliadelphus elodes*). Een probleem dat in al onze laagveenmoerassen speelt, is dat als gevolg van de (nog steeds) te slechte waterkwaliteit nauwelijks jonge verlandingsstadia ontstaan, waaruit deze zeer soortenrijke trilvenen zich moeten vormen. Dit centrale deel is ook een gebied waarin relatief veel Groenknolorchis (*Liparis loeselii*) groeit. Deze soort van de Habitatrichtlijn is vanuit verzuurde percelen teruggedrongen naar de randen van de sloten, waar de bodem minder zuur is. Opvallende andere soorten van dergelijke soortenrijke randzones zijn Moeraslathyrus (*Lathyrus palustris*), Kleine valeriaan (*Valeriana dioica*), Veenmosorchis (*Hammarbya paludosa*), Rietorchis (*Dactylorhiza majalis* subsp. *praetermissa*) en Blauwe knoop (*Succisa pratensis*). In De Haeck komt wel nog redelijk goed ontwikkeld trilveen voor, getuige de soortencombinatie Klein blaasjeskruid (*Utricularia minor*), Rood schorpioenmos en Groenknolorchis. Waar veel organisch materiaal is opgehoopt, herbergen de oevers van de rietlanden een voedselrijke ruigte met onder meer Moerasmelkdistel (*Sonchus palustris*). Dergelijke ruigten worden tot habitattype 6430 gerekend. Door verzuring zijn vrijwel alle trilvenen in de Nieuwkoopse Plassen vervangen door Veenmosrietland, een zuurdere vorm van habitattype 7140, waarin veenmossen domineren. In jonge veenmosrietlanden gaat het om veenmossoorten als Glanzend veenmos (*Sphagnum subnitens*), Sparrig veenmos (*Sphagnum teres*) en Haakveenmos (*Sphagnum squarrosum*), in oudere stadia domineren Fraai veenmos (*Sphagnum fallax*) en Gewoon veenmos (*Sphagnum palustre*). Deze vorm van het habitattype 7140 neemt tegenwoordig verreweg de grootste oppervlakte in van de veenbegroeiingen. In het Veenmosrietland komt op veel plaatsen de fraaie Koningsvaren (*Osmunda regalis*) voor. Het traditionele rietsnijden is een belangrijke beheersmaatregel om successie van rietland naar bos tegen te gaan. Een onverwachttere soort op enkele percelen op kleiopveenbodems (nabij de Meije) is de Wilde kievitsbloem (*Fritillaria meleagris*). In de jaren 1960 bloeiden hier nog duizenden kievitsbloemen, maar tegenwoordig gaat het nog slechts om enkele honderden exemplaren. De soort staat nu in een verzuurd, voedselarm milieu, waarin kieming vrijwel onmogelijk is. Toch bestaan mogelijkheden om met gericht beheer deze sterk bedreigde soort te behouden, bijvoorbeeld door het opbrengen van een dun laagje slootbagger, waarmee de standplaats iets voedselrijker en wat meer gebufferd wordt.

Op de meest zure en droge delen, de oude legakkers in het centrale deel van de Nieuwkoopse Plassen komt Moerasheide voor, een begroeiing met dominantie van Gewone dophei (*Erica tetralix*) en Pijpenstrootje (*Molinia caerulea*) en, als bijzonderheid, veel Rode bosbes (*Vaccinium vitis-idaea*). Deze laagveenvorm van habitatype 4010 ontstaat bij het langdurig maaien van (verder verzurende) veenmosrietlanden. Door het maaien groeit Wilde gagel (*Myrica gale*) hier niet verder uit dan tot dwergstruik. Dat we te maken hebben met de eerste aanzetten tot hoogveenvorming, blijkt uit de soorten in de moslaag: Hoogveenveenmos (*Sphagnum magellanicum*), Rood veenmos (*Sphagnum rubellum*), Wrattig veenmos (*Sphagnum papillosum*) en de levermossen IJl stompmos (*Cladopodiella fluitans*) en Gewoon spinragmos (*Kurzia pauciflora*). De Moerasheide van Nieuwkoop vormt een van de laatste bolwerken van een ernstig bedreigde paddenstoel in ons land, de Veenmosbundelzwam (*Pholiota henningsii*).

De terrestrische delen van Nieuwkoop bestaan naast de rietlanden voor een groot deel uit halfnatuurlijke (gehooide) graslanden. De grootste oppervlakte wordt ingenomen door Dotterbloemhooilanden (*Calthion palustris*), die hier plaatselijk zeer soortenrijk zijn. Bijzondere soorten zijn onder meer Rietorchis (*Dactylorhiza majalis* subsp. *praetermissa*), Grote ratelaar (*Rhinanthus angustifolius*) en Moeraskartelblad (*Pedicularis palustris*). In tegenstelling tot deze hooilanden zijn de in omvang veel geringere blauwgraslanden wel te rekenen tot een habitatype, namelijk type 6410. Blauwgraslanden zijn in het Natura 2000-gebied beperkt tot De Haeck en de hooilanden op onvergraven veen langs de Meije. Aan de noordkant van De Haeck komen hooilanden voor die een mengeling vormen van Blauwgrasland, trilveen en Veenmosrietland. Deze percelen staan onder invloed van kwelwater dat door de Hollandsekade heen sijpelt vanuit de - hoger gelegen - Nieuwkoopse Plassen. Zeldzame soorten hier zijn Vlozegge (*Carex pulicaris*), Ronde zegge (*Carex diandra*) en Knots zegge (*Carex buxbaumii*). De aanwezigheid van veenmossen als Glanzend veenmos en Gewoon veenmos duidt op verzuring: de trilveensoorten maken ook hier geleidelijk plaats voor soorten van Veenmosrietland. Zuidelijker in de Haeck ligt een perceel waarvan de begroeiing eenduidiger tot Blauwgrasland (*Cirsio dissecti-Molinietum*) gerekend kan worden. Hier staan Spaanse ruiter (*Cirsium palustre*), Klokjesgentiaan (*Gentiana pneumonanthe*), Draadzegge (*Carex lasiocarpa*) en Blauwe zegge (*Carex panicea*). Deze soortensamenstelling lijkt sterk op die van de schraallanden langs de Meije, waar verder ook nog Blonde zegge (*Carex hostiana*) als kenmerkende blauwgraslandsoort voorkomt.

De Nieuwkoopse Plassen zijn van oudsher beroemd om hun broedende moerasvogels. Vooral de geheimzinnige Roerdomp en de Woudaap waren talrijk met jaarlijks enkele tientallen broedparen. Tegenwoordig komen ze hooguit nog incidenteel tot broeden. Ook van twee andere zeldzame reigers worden soms broedgevallen gemeld: de Grote zilverreiger en de Kwak. Nog steeds herbergen de Nieuwkoopse Plassen een van de grootste kolonies van de Purperreiger. Jaarlijks worden zo'n 120 nesten geteld; in het verleden waren dat er geregeld rond de 300. Sinds 2004 is het niet meer de grootste kolonie van het land; in dat jaar werd zij voorbijgestreefd door de sterk groeiende kolonie in de Zouweboezem bij Ameide. Ook Blauwe reiger, Aalscholver, Kokmeeuw, Visdief en Zwarte stern hebben grote kolonies, van soms wel duizenden paren. Tussen de kokmeeuwen broeden al jaren zwartkopmeeuwen. Destijds betrof dit de eerste vestiging buiten het Deltagebied. Zangvogels van het moeras zijn eveneens talrijk, zoals Blauwborst, Snor en vooral Rietzanger. In de wintermaanden rusten grote aantallen ganzen en smienten op de plassen en slapen tientallen grote zilverreigers in struweel en moerasbos; bij harde wind zitten ze laag, bij

windstil weer halfhoog in de bomen en struiken. Vanuit internationaal oogpunt is de Noordse woelmuis een van de belangrijkste diersoorten in het plassengebied. De populatie is van groot belang, omdat in het gehele Groene Hart nog slechts op een enkele plaats populaties van de soort voorkomen. De 'rattekop' wordt in vrijwel het gehele Natura 2000-gebied aangetroffen. Uitwisseling vindt plaats met twee kleine populaties langs de Grecht, zuidoostelijk van het Natura 2000-gebied, waarbij de tussenliggende graslanden als migratieroutes fungeren.

Wat betreft de vleermuizen zijn uit het gebied rondom de Nieuwkoopse Plassen kraamkolonies bekend van zeven soorten, waaronder de Meervleermuis. Voor deze laatste soort betreft het een van de drie grootste kraamkolonies in Noordwest-Europa. De vleermuizen foerageren op de wateren van het plassengebied. Het lijkt er op dat ook meervleermuizen van verder weg (West-Utrecht) naar Nieuwkoop komen om voedsel te zoeken. Onder de foeragerende vleermuizen is voorts de Laatvlieger goed vertegenwoordigd.